

dariem kakor mi. Ta del Srbov ima torej tudi tiste pravice kakor mi in s tem delom se hočemo združiti, da bo naša dežela velika, mogočna družina rodnih bratov.

Mi zahtevamo lastno državo, ki bi naj stopila kot enakovredna vrstnica nemški, ogrski in češki Avstriji in bi bila pod istim vladarjem kakor so te. Kakor je tlačani v srednjem veku kmet svojemu graščaku, tako tlačani danes narod svojemu sosedu. A minila je huda doba in rešila kmeta: danes pa so drugi časi, ko je treba rešiti narod.

Kakor vsak poedinec, tako ima tudi narod svojo pravico. Razni narodi so v naši domovini, a nad njimi vsemi gospodujeta sam Nemec in Madžar. Zakaj? Ker sta umela teptati vse druge, ki niso iste krvi, ki ne rabijo istega jezika.

To sta delala, ko so drugi mirno obdelovali svoja polja, ali pa so branili domovino proti turški sili. Saj sicer nista ne po duhu našim, in ne po številu močnejša. Kje je pravica, če vlada 10 milijonov Nemcev in 9.8 milijonov Madžarov vse avstrijske Slovence, ki štejejo že sami 26 milijonov glav! Do danes je bilo tako.

Mi pa zahtevamo, da se loči, kar ne spada skupaj, kar se ni zedinilo niti v dolgih 1200 letih in se združi z onim, kamor vleče srce in razum. Razvoj našega časa nam kaže, da imajo tudi narodi pravico in celo dolžnost zahtevati, to, kar je njihovega.

In mi zahtevamo, da se združimo z onimi, ki so naši in mi njihovi! To pravo nam daje narod kot celota, to pravo nam pa daje tudi zgodovina. Kraljevina Hrvatsko so vladali nekdanji hrvatski kralji. Samostojne so bile njih zemlje in njih kralj je bil sin lastnega naroda. A minili so časi samostojnosti — kralji Hrvati so si sami izvolili kralja iz tujega naroda, ki jim je pa potrdil njih pravice in njihovo samostojnost. Tudi danes ne zahtevajo ničesar drugega, kakor da se jim pripoznajo njihove pravice na lastni zemlji. — Mi Slovenci pač nismo imeli kraljev slovenskega rodu, a imeli smo svojo samostojnost! Saj nam kliče še danes Gosposvetsko polje, da si je moral naš vojvoda šele odkupiti svojo oblast od slovenskega kmeta in to v slovenskem jeziku. Minila je od takrat pač doba pet sto let, a mi zahtevamo le to pravico nazaj. Naše je Gosposvetsko polje in naša je pravica!

Svojih pravic se pač nismo odpovedali nikdar. Ali smo jih kdaj izgubili? Na vseh mogočih bojiščih preteklih stoletij in sedanje naše dobe smo krvaveli za dom in cesarja, ja, za časa turških pohodov smo mi sami branili domovino našo, da si je mogel nam za hrbtno v varnosti spletati bič naš tlačitej.

Naše roke so čiste! Naj so ga tudi teple različne vlade, naš narod je vedno le mirno in ponižno prosil svojih pravic. Vsi smo bili priče, ko se po nedolžnem pretepal, zapirali in mučili najboljši naše može. A kdo je slišal, da smo se uprli? Mirno in potrpežljivo smo prenašali trpljenje, ker smo vedeli, da bo zmagala pravica.

Kaj pa oni, ki bi radi, da bi jih častili kakor edine rešitelje domovine in presvitle cesarske hiše? Kdo se ne spominja leta 1848, ko so Madžari odstavili mladega cesarja Franca Jožeta in razglasili — Košuta za svojega vladarja! Pa zakaj bi posegli tako daleč nazaj?

Prav v naših dneh lahko opazamo nekaj prav podobnega. Iz mnogih dokazov naj vam povem le enega: Sam župan takega mesta kot je Gradec, je izjavil na javnem shodu: „Avstrija bo nemška ali je pa sploh ne bo!“ Torej, če se ne uniči takoj vseh drugih narodov, hočejo razbiti našo staroslavno Avstrijo.

To pa se ne bo zgodilo, dokler se biva Slovani na teh tleh. Že mnogokrat je slovanska pest rešila domovino in cesarja, tudi sedaj bo vedela, kam in kako naj vdari, da ostane naša mila domovina, da ostane tudi naš mladi, ljubljani cesar!

Zvesti smo bili in zvesti ostanemo, ker zahtevamo samo svojo pravico. Ta pravica pa je tako močna, da nas je združila vse, vse, ki svoj narod resnično ljubimo. Ni več razločka med strankami: vsi smo edini!

Najlepše se je pač pokazalo to edinstvo v okoliščini duhovnega nadpastirja, ki škofuje osrčju slovenskega ozemlja, deželi Kranjski, kateremu so se pridružile vse stranke. In kakor na povelje je zašumelo po vsej naši širni domovini, vsi so hoteli podpisovati majniško deklaracijo, vsi so hoteli potrditi s svojim imenom, da tudi oni hočejo in zahtevajo isto kot njihovi poslanci, isto kot njih škof in njihove stranke. Tako se je zgodilo, da je danes naš narod popolnoma preroben: navdušen za svojo zemljo zahteva svoje pravice.

Kakor mi vsi, tako se je oklenila jugoslovanske misli tudi naša mladina. Prisegla ji je zvestobo in tako ji prisegamo tudi mi:

Domovina mila! Čuj prisego našo: Za pravd naše zemlje, za svobodne grobove dedov naših, za svobodne vode in svobodno morje, za svobodne gore in polje pod nami, za svobodno solnce naše — polagamo na vzvišeni oltar svojega naroda ves svoj up in vse svoje delo, svoje besede zadnji glas, zadnji utrip svojega srca, zadnji svoj dih. Ni trpljenja, ki nas omaja, ni žrtve, ki nam iztrga iz srca našo zahtevo.

Verujemo z vsem žarom svoje duše v bodočnost našo, verujemo v svobodo našo, verujemo v moč pravične jugoslovanske misli in živimo in umremo za naš veliki cilj!

Jugoslavija rešiteljica slovenskega kmeta.

Slovenske gorice, dne 23. maja.
Ze delj časa se opaža, da mestno prebivalstvo

kmete močno sovraži in obklada z raznimi sramotljivimi priimki. Kmet baje noče oddajati svojih pridelkov, zlasti je to zelo pogosto brati v namških in socialdemokratskih listih. Kmet naj bi bil zadovoljen z istimi cenami, kakoršne so bile pred vojno, to je vroča želja mnogih, zlasti se to zahteva pri pridelku anjivah, kakor tudi pri mleku. Govori se in tudi piše, da kmeta krma danes ne stane nič več kakor prej! Da je bil kmetijski stan teptan posebno po slovenskih krajih in izročen na milost in nemilost industriji in kapitalu, nam ne bo nikdo oporekal. Kako so kmetje izhajali s svojimi pridelki, imamo žal dokazov odveč. Na stotine je družin, katere so šle s trebuchom za kruhom, mnoge popolnoma brez lastne krivice.

Dovoljsem si tukaj javno vprašanje: „Ali naj bo kmet, oziroma kmetijski delavec, slabše plačan za svoj trud, za trdo delo od zore do mraka, kakor delavec v tovarni in v mestu sploh? Či bi mestni nemški gospode, ki imajo najdaljše jezike, morali opravljati dela, katera mora opravljati kmetovatec, ali bi mogoče bili pridelki potem za polovico cenejši?“

V razgovoru s takimi osebami sem večkrat slišal: Mi smo se morali tri leta in še več učiti, dati se mučiti in zastoj delati, zato nam pa pristojaj, da potem boljše zaslužimo in boljše živimo. Kmetu pa se ni treba ničesar učiti. — Le počasi, gospoda moja! Povabimo one, ki obrekujejo slovenskega kmeta, da vzamejo kmetisko posestvo v najem in naj začnejo sami zemljo obdelovati. Jamčim, da bo stal tak človek kakor zajec pred bobnom in bo šel sosedu vprašal, kedaj se eno ali drugo seje in kako se obdeluje. A kljub temu pa bo jeseni pridelal ali dobiček zelo lahko hranil. Če se kmet ni učil ravno tri leta, da se je učil že tedaj, ko je hodil v šolo učil se je ves čas pozneje, in uči se še sedaj, ceravno je že mogoče star in se še bo moral učiti, dokler bo gospodar.

Kar se tiče pridelkov žita in krompirja, ki se rekvirira, vprašam: Kaj se pravzaprav plača? Ali obresti od glavnice, ali davek, ali delo, ali seme ali gnoj? Kmet mora sedaj otrobe dražje plačati, kakor je poprej žito prodal. Ali naj ima na ta način še kdo veselje s pridelovanjem?

Nedavno se je nek nemškutarski list jezil nad kmeti radi oddaje mleka. Tudi tukaj si dovolim pripomniti, da bi kmet gotovo več in rad prodal odvišno mleko, ko bi se nastavile za mleko razmeroma pravične cene. Kako pa pride kmet do tega, da daje po 40 ali 44 vinarjev liter mleka z veseljem, med tem, ko mora plačati meter cajga po 60 do 80 K, ko pa je poprej stalo to blago samo 2—3 K meter? Kako je s sukancom (ovirnom), z železom, katerega že sploh ni dobiti, kako s cementom itd.? O delavcih niti ne govorim; a ti so vsaj opravičeni dobiti višji zaslužek. In nemški meščani in njih listi še vedno trdijo, da kmetu zdaj ne pride noben pridelok dražje kakor poprej.

Kot kmet sem prepričan, da se na kmetih vobče ne želi, da bi se zvišale cene kmetiskim pridelkom. Ampak cene za industrijske izdelke morajo biti pravične. Kako bo kmet dajal celi mesec po 1 liter mleka na dan, da si potem kupi za ta papir malo sukanca? Naj se nastavijo tudi za industrijske izdelke — najvišje cene, ne samo za blago, katero mora oddajati kmet. Trgovci in tovarnarji lahko prodajajo svoje izdelke po poljubnih cenah. Kdo je potem oderuh, kmet ali kapitalisti, kateri zaslužijo na tisoče in na milijone? Tam naj nemškostestni jeziki zastavijo svoj vpliv in naj odpravijo židovske centrale, ki izjemajo kmeta in vse ostalo prebivalstvo. Sedaj izgine vse v „centralnem“ žepu, tako da nima kmet nič in drugi tudi nič.

Kdor danes pravi, da je kmet kriv dragine, je bedak. Mi vemo, da so hujskarije proti slovenskemu kmetu v mestih krivi predvsem tisti, ki nem odrekajo našo narodno svobodo, ki se z vsemi štirimi zoparstavljajo Jugoslaviji. Nemčurji in vsenemci se bojiijo, da bi slovenski kmet postal gospodarsko močen, zato delajo na vse preteze, da bi ravno slovenskemu kmetu napravili kolikor mogoče mnogo bremen, zahtevajo strožje rekvizicije na Slovenskem, ovajajo slovenskega kmeta radi draženja, ga pritiskajo z močnim davčnim vijakom in stoterimi drugimi neprilicami. Vprašamo se: Zakaj pa v popolnoma slovenskih ali slovenskih krajih ni take hujskarije proti kmetu ali vsaj v taki meri ne, kot v jezikovno mešanih krajih? Ker slovensko in ostalo slovensko mestno prebivalstvo ni prepojeno tistega sovraštva proti kmetiskemu stanu, kakor vsenemško in nemčursko prebivalstvo v Mariboru, Ptuju, Celju, Celovcu, v Gradcu in drugod.

Temu sovraštvu nemških in nemčurskih mest proti slovenskemu kmetiskemu prebivalstvu more napraviti konec edino naša Jugoslavija, v kateri bo odločeval jugoslovanski kmet sporazumno roko v roki z jugoslovanskim meščanom in delavcem.

Slovenski kmet! Jugoslavija bo tvoja rešiteljica!
Fr. V.

Naznanilo.

»Slovenska kmetiska zveza« in »Poslovalnica slovenskih spodnještajerskih poslancev« sta osnovali skupno pisarno, ki začne poslovati dne 1. junija t. l. v Mariboru, Cirilova tiskarna Koroška ulica št. 5., I. nadstropje, desno.

V tej pisarni bodo dobivali člani »Kmetiske Zveze« pojasnila v raznih zadevah, v zadevi podpor, vojaških oproščenj, dopustov i. t. d. Sestavljala bo tozadevne prošnje in šla tudi sicer strankam v vsakem oziru na roko. Kadar bo potrebno, bo pisarna izročala posamezne zadeve poslancem, da bodo osebno posredovali na pristojnih mestih.

Na bojiščih.

Na italijanskem bojišču je postalo vojno gibanje precej živahno. Dne 23. maja so Italijani, da bi proslavili s kakim večjim vojaškim vspehom obletnico, ko so pred tremi leti stopili v svetovno vojno, napadli z eno infanterijsko divizijo naše postojanke na Cagni Torli. Napad je bil krvavo odbit. Dne 26. maja so pa napadli naše postojanke južno od prelaza Tonale, kjer se jim je posrečilo doseči nekaj vspehov. Dne 24. maja, kot ob obletnici ko so pred tremi leti napovedali Avstriji vojno, so se vršile v Rimu velike slovesnosti, na katere je prišel tudi angleški prestolonaslednik. Iz navduševalnih govorov ter iz razvrščanja čet je sklepati, da bo Italija v kratkem pričela z ofenzivo.

Na francoskem bojišču artilerijski boji v Flandriji in večji boji južno od mesta Laon, kjer se je Nemcem posrečilo zavzeti gorovje Chemin des Dames.

Razne politične vesti.

Koga so vlekli na Dunaj. Dobili smo imenik onih, ki so jih Nemci pri cesarjevi avdijenci na Dunaju kazali kot stajerciance. Noben izmed njih ne uživa pri Slovencih ugleda, večina imen je uveznana. Iz mariborskega okraja so romali na Dunaj: Jožef Paskolo iz Svečine (rojen Lah), Franc Bauman iz Gornje Kungote, župan na Špičniku pri Svečini Jožef Leber, cirkiški župan in slovenskega očeta sin Karel Flucher, bivši nakupovalec živine v Kaniži Hans (?!) Kramberger, leitersberski Francelj Girtsmyr, (v seznamu so ga napravili za župana, kar bi sicer rad bil, a ga ne marajo), krčmar in vpkojeni železniški uradnik Ales Hojnik (slovenskih starišev sin), župan v Vrhovem dolu Krainer, župan na Slemenju Alojz Laurentič, kočar Jurij Haas iz Kamnice in župan Alojzij Jamernik iz Vukovskega dola pri Jarenini. Iz ptujskega okraja: Za Dravce Hans Šošterič, za Sv. Trojico Robert Krajnc, za Varejo Jožef Zemljak, za Krčevine Jožef Zavec, za Stojnce okrajni tajnik Trancov, župan v Brstju Janez Rogina, župan v Podlehniku Jakob Feguš, župan na Bregu Anton Kos, Karl Sima z Brega, župan v Doliču Franc Schreiner, obč. svetovalec v Pobrežju Franc Verdenig, V. Cvetko v Ivanjih, Alojzij Repa iz Borovcev, Franc Rudl iz Zabovcev, Jožef Schampa iz Prvencev in Jožef Murko iz Gornje Pristove. Nadalje so še bili na Dunaju: Šešerko iz Planine, Kodrič iz Črešnjevca pri Slov. Bistrici Kresnik iz Vrhloge, Hammler iz Orehovcev pri Radgoni, Krempel iz Črešnjevca, Franc Puher iz Zbigovcev, Križan iz Ščavnice, Franc Janiš iz Gortine pri Marenbergu, Voglar iz Remšnika, Hermaus iz Brezna, Markovič iz radgonske okolice, Fašink iz Plitvice, Koller iz Starenovevasi, Pinterič iz Zenkovcev, Rozman iz Slov. Gorice, Zweifler iz Žetincev, Kocbek iz Plitviškega vrha in Košar iz Dedoncev.

Koliko so nekateri dobili. Kakor izvemo, so nekateri udeleženi dunajske deputacije dobili »podpore« po 500 K. Imena še objavimo, da bo svet videl »svobodno« voljo dunajskih deputantov.

Spametovali so se. Na Dunaj kljub vsem letnim obljubam niso mogli spraviti nemčurji več takih, ki so bili že prej določeni za to. Med nemškutarje in odpadnike se danes nihče več rad ne prišteva. Posebno v ptujskem okraju se opaža, da obračajo Stajercen hrbet tudi taki, ki so sli poprej čez drn in strn z nemčurji. Za tistimi pa, ki so slovenske matere sinovi in so se zapisali najhujšim sovražnikom našega naroda, za tistimi pa kaže vse s prstom: To so ljudje, ki za Judežve groše prodajajo svoj rod, srečo svojega naroda. V črni knjigi bodo zapisani med Efijalte!

Miru ne maramo! Zakaj so romali nemčurji na Dunaj? Vedeli so, da se vršijo priprave za samoodlobo narodov in da bodo Jugoslavlani dobili vsaj ob sklepu miru svojo samostojnost. Radi tega so šli na Dunaj, da bi tam visoke kroge prepričali, da slovensko ljudstvo ne mara proč od Nemcev. Vsenemci, komandanti nemčurjev, pa v ozadju predejo mreže proti sklepu miru in hočejo.

nemčurji: ... miru pa se branijo kar z vsemi štirimi, ker vedo, da bodo slovanski narodi za svojo zvestobo domovini in za ogromne žrtve dobili zaželjeno svobodo in se bodo za vedno otresli gospodstva Nemcev. Prav pravi naš ptujski dopisnik, da nemčurji niti z besedico niso prosili cesarja za mir. Geslo nemčurjev in vsenemcev torej je: Miru ne maramo!

Hujskanje proti shodu v Družmirju. Komaj ko je bilo objavljeno, da se vrši shod v Družmirju pri Sošanju, so začeli nemški protestantovski listi, kot: »Marburger Zeitung« in »Deutscher Montag« v Mariboru nesramno hujskati proti shodu in pozivati spodnještajerske posilince na poboj proti Slovincem ali celo kakor so delali proti shodu v St. Janžu. Naši posilince prirejajo nemoteno svoje volkštage tu na